

# Je vhodné učit děti číst a psát už v mateřské škole?

Andrea Vřešťalová,  
ředitelka anglické mateřské  
školy FlowerGarten



*Základem předškolní výchovy by nemělo být psaní a plynulé čtení. V tomto věku je mnohem důležitější snažit se podněcovat dětskou fantazii – např. pravidelným čtením knížek, chozením na výstavy a dětská představení, budít v nich zájem o sport a rozšiřovat jejich obzory.*

Při rozhodování, zda učit děti psát a číst již ve školce, hraje velkou roli to, zda půjdou do první třídy na běžnou státní základní školu či na ZŠ s rozšířenou výukou jazyků, nebo je rodiče přihlásí do školy s britským vzdělávacím systémem, kterých poslední dobou v Čechách rapidně přibývá. Zatímco v klasické základní škole jsou jakékoli znalosti navíc spíše na škodu, v britské škole je tomu právě naopak. Pokud se dítě naučilo psát již ve školce a má se to samé učit znovu, je napřed před svými spolužáky, ve škole se nudí a může začít věnovat svou pozornost zlobení. Navíc může propásnout velmi důležitý moment začít se soustředit.

Časem se rozdíl ve znalostech částečně srovná, ale dobrý začátek v první třídě ovlivní celou další docházku. Pokud se dítě projeví jako zlobivý jen proto, že se nudí, okamžitě se zařadí do škatulky, ze které se do konce základního vzdělávání již nedostane. Naopak v britském systému se děti učí číst, psát a počítat již v pěti letech, proto nejsou mezi nimi při nástupu do školy takové rozdíly a učení již ve školce tak není na škodu.

Jak jistě potvrdí většina dětských psychologů, velká část dětí v předškolním věku ještě není intelektuálně natolik zralá, aby se mohla učit číst a psát. Proto by rodiče i školka měli nejprve začít dítě učit samostatně přemýšlet a správně se rozhodovat. Odmala bychom měli číst dětem pohádky nebo dětské encyklopedie, snažit se vzbudit zájem o kulturu, a to třeba chozením do divadla, kina, na sportovní a hudební akce, zapojovat je do dětských kolektivů a sledovat, co je nejvíce baví. Vše bychom měli dále rozvíjet. Dětská hlavička je v tomto věku jako houba a je schopná vstřebat neuvěřitelné množství podobných zku-

šeností a zážitků, na kterých staví své zájmy a dovednosti. Skutečnost, že není nejvhodnější učit děti číst a psát již ve školce, neznamená, že je nemáme učit vůbec nic. I při vstupu do běžné školy musí děti prokázat jisté základní znalosti. Jde např. o vlastní samoobsluhu (zavazování tkaniček, základní hygienické návyky, oblékání atd.), děti by měly být samostatné, měly by umět poznávat zvířata a jejich mláďátka, barvy, musí znát svou adresu a své celé jméno, měly by se umět zeptat na cestu, musí ovládat jemnou i hrubou motoriku a bezvadně mluvit, což není zrovna málo znalostí. A právě na tyto znalosti by se měla školka (a hlavně rodina) zaměřit místo toho, aby dítě četlo již ve školce.

Než se rodiče rozhodnou učit své dítě číst a psát v předškolním věku, měli by se vážně zamyslet, zda už je na to dítě zralé a ovládá první základní dovednost, což je řeč. Pokud dítě šišlá, má malou slovní zásobu a těžkopádně se vyjadřuje, jistě není vhodný čas začít se učit číst a psát. Rodiče by se v žádném případě neměli ostýchat navštívit logopeda či psychologa, aby zjistili, kde je problém. Pochopitelně platí, čím dříve, tím lépe, ale ani ve čtyřech či pěti letech není pozdě.

Existují zvláštní případy dětí, které jsou neobyčejně všímavé a pozorné, číst i psát se naučí jen odezíráním a odkoukáváním. Není to samozřejmě plynulé čtení, ale poznávají písmenka či jednoduchá slova. Opět platí, že děti do učení nesmíme nutit. Pokud se do toho pustí samy, neměli bychom jim však bránit. V předškolním věku bychom se měli spíše zaměřit např. na cizí jazyky než na čtení a psaní. Děti se neučí nic násilím. Pouze odposlouchávají cizí řeč, poznávají přízvuk a intonaci. Navíc se

[www.rizeniskoly.cz](http://www.rizeniskoly.cz)

13



## KLIMA SKOLY

nestydí mluvit, i když cizí slovíčka říkají nesprávně. Postupně přijdou jazyku na chuť a často se stává, že děti z anglických školek umí mluvit lépe než leckterí dospělí, kteří chodili na drahé kurzy.

České školství by všeobecně potřebovalo mnoho změn. Nebylo by vůbec nad věcí zamyslet se nad výběrem dětí do prvních tříd. Školy pochopitelně vybírají ty děti, které mají lepší znalosti, zbytek pošlou zpět do školky, nebo nechají rodiče najít si jinou základní školu. Pokud dítě umí číst a psát, je to pro něj výhoda, ovšem jen teoretická.

Rozdíly mezi jednotlivými dětmi se během první třídy smažou a rozhodně neplatí, že ty děti, které se naučily psát již ve školce, budou dobří studenti se samými jedničkami a naopak. Učitelé by měli při zápisu soustředit svou pozornost nejen na znalosti, ale také na osobnost dítěte. Přirozená inteligence, samostatné rozhodování a vůle se učit nejsou vůbec závislé na tom, zda dítě umí v pěti krasopisně psát. Proto nechme děti dětmi, dokud to jen jde. Na učení a povinnosti budou mít celý život!

II